

ارزیابی دقت سنی و جنسی داده‌های جمعیتی زیج حیاتی و سرشماری ایران

دکتر اردشیر خسروی^۱، دکتر محمد موحدی^۲، دکتر یداله محرابی^۱، آقای منوچهر کرمی^۱، دکتر عزیزاله عاطفی^۱

۱- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی - معاونت بهداشت. ۲- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - گروه آمار و اپیدمیولوژی.

چکیده

مقدمه: داده‌های جمعیتی یکی از مهم‌ترین داده‌های لازم برای فرایند برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات مختلف سلامت به جامعه می‌باشند. در ایران به‌خصوص در مناطق روستایی، زیج حیاتی برای جمع‌آوری و نشان دادن وقایع حیاتی طراحی شده است. در این سیستم، داده‌های پایه جمعیتی به‌وسیله بهورزان جمع‌آوری و در زیج حیاتی وارد می‌شوند. هدف این مطالعه ارزیابی میزان دقت سنی و جنسی داده‌های جمعیتی گزارش شده در زیج حیاتی و مقایسه آن با داده‌های سرشماری انجام شده در سال ۱۳۸۵ با استفاده از شاخص سازمان ملل می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه برای ارزیابی کیفیت داده‌های جمعیتی از شاخص سازمان ملل (UN Index) که شامل محاسبه نسبت جنسی و نسبت جنسی برای گروه‌های ۵ ساله تا سن ۷۰+ سالگی است، استفاده شده است. معیار این شاخص برای ارزیابی عبارت است از: کم‌تر از ۲۰ دقیق، بین ۲۰ تا ۴۰ غیر دقیق و بیش‌تر از ۴۰ بسیار غیر دقیق.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که شاخص سازمان ملل برای زیج حیاتی عبارت بود از ۲۸.۶۳ و برای سرشماری عبارت بود از ۳۰.۳۴ که به این معنی است که داده‌های جمعیت حاصل از زیج حیاتی و سرشماری از دقت لازم برخوردار نیستند. این شاخص برای زیج حیاتی روستایی استان‌های مازندران (۲۸/۸۴) تا کهگیلویه و بویر احمد (۸۳/۳۳) متغیر بوده است. حدود ۷۰ درصد از استان‌ها شاخص سنی و جنسی آن‌ها دقت لازم را نداشته‌اند. به‌خصوص داده‌های استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، مرکزی، ایلام، آذربایجان غربی و هرمزگان (بین ۶۰ تا - ۸۴). محاسبه شاخص سازمان ملل برای مناطق روستایی بر اساس داده‌های سرشماری سال ۱۳۸۵ نشان داد که نقش مثبت جمعیت مؤثر است. به‌طور مثال شاخص سازمان ملل برای استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، مرکزی، آذربایجان غربی و هرمزگان بر اساس داده‌های سرشماری به‌ترتیب ۵۹/۶۴، ۳۳/۵۷، ۲۸/۶۶، ۲۵/۵۵ و ۴۹/۵۵ می‌باشد.

نتیجه‌گیری: اگر چه شاخص سازمان ملل ممکن است محدودیت‌هایی داشته باشد، ولی معیار مفیدی برای بررسی دقت داده‌های جمعیتی از نظر ساختار سنی و جنسی می‌باشد و نتایج این مطالعه نشان داد که تلاش‌های بعدی برای ارتقای داده‌های جمعیتی در مناطق روستایی نیاز است.

واژگان کلیدی: زیج حیاتی، داده‌های جمعیتی و شاخص سازمان ملل.

شماره پوستر: ۱۰۹